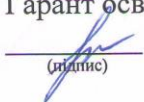

Міністерство освіти і науки України
Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

Кафедра фінансів, обліку і оподаткування (№ 604)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Гарант освітньої програми
 О.В. Гребенікова
(підпис) (ініціали та прізвище)

« 28 » серпня 2021 р.

СИЛАБУС ОBOB'ЯЗKОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Вступ до фаху

(назва навчальної дисципліни)

Галузь знань: 07 Управління та адміністрування
(шифр і найменування галузі знань)

Спеціальність: 072 Фінанси, банківська справа та страхування
(код та найменування спеціальності)

Освітня програма: Фінанси, банківська справа та страхування
(найменування освітньої програми)

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Силабус уведено в дію з 01.09.2021 року

Харків – 2021 р.

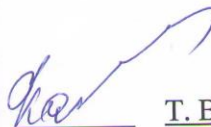
Розробник: Дзюбенко О. В., к.т.н., доц.
(прізвище та ініціали, посада, науковий ступінь та вчене звання)

(підпис)

Силабус навчальної дисципліни розглянуто на засіданні кафедри фінансів, обліку і оподаткування (№ 604)

Протокол № 1 від « 28 » серпня 2021 р.

Завідувач кафедри д-р екон. наук, професор
(науковий ступінь та вчене звання)

(підпис)

Т. В. Калінеску
(ініціали та прізвище)

Погоджено з представником здобувачів освіти:

ЗВО першого (бакалаврського) рівня
ОП «Фінанси, банківська справа та страхування»

(підпис)

А. О. Заммелюха
(ініціали та прізвище)

1 Загальна інформація про викладача

Дзюбенко Олег Володимирович,
к.т.н., доцент. З 2000 з року викладає
в університеті такі дисципліни:

- фінансовий менеджмент;
- страховий менеджмент;
- вступ до фаху.

Напрями наукових досліджень: моде-
лювання фінансового стану підприєм-
ства наукомісткого виробництва.

2 Опис навчальної дисципліни

Семестр, в якому викладається дисципліна – 1 семестр.

Обсяг дисципліни

5,5 кредити ЄКТС (165 годин), у тому числі аудиторних – 48 годин, само-
стійної роботи здобувачів – 117 годин.

Форми здобуття освіти

Денна, заочна, дистанційна.

Дисципліна – обов'язкова.

Види навчальної діяльності – лекції, практичні заняття, самостійна робота
здобувача.

Види контролю – поточний, модульний та підсумковий (семестровий) ко-
нтроль (залік).

Мова викладання – українська.

Необхідні обов'язкові попередні дисципліни (пререквізити) – немає.

Необхідні обов'язкові супутні дисципліни (кореквізити) – немає.

3 Мета й завдання навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни “Вступ до фаху” – підготувати сту-
дентів до навчання в університеті відповідно до сучасних інтеграційних процесів
у міжнародній освіті в контексті Болонської декларації. Надати початки фахових

знань і умінь та ознайомити з професійними фаховими завданнями з фінансів і кредит та обліку і аудиту.

Основні **завдання** вивчення дисципліни “Вступ до фаху” такі: набути знань щодо сутності вищої освіти й сучасних тенденцій її розвитку; ознайомитись з організацією навчального процесу в університеті; ознайомитись з поняттям грошей, їх функціями, історією виникнення; набути практичних навичок найпростіших фінансових обчислень; засвоїти основні засади фінансової діяльності та управління прибутком виробничого підприємства; ознайомитись з основами фінансового обліку та фінансової звітності; ознайомитись з основами та набути практичних навичок бізнес-планування.

Після вивчення дисципліни здобувач набуде загальних і фахових **компетентностей**.

Загальні компетентності:

- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- здатність виконувати дослідження на відповідному рівні;
- здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

Фахові компетентності:

- розуміти особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структур.

Очікується, що після вивчення дисципліни здобувач досягне **програмних результатів навчання**. Здобувач зможе:

- визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структур;
- володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т. ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування);
- застосовувати відповідні економіко-математичні методи та моделі для розв'язання фінансових задач;
- застосовувати спеціалізовані інформаційні системи, сучасні фінансові технології та програмні продукти;
- розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави;
- знати свої права і обов'язки як члена суспільства, розуміти цінності вільного демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;
- визначати досягнення і ідентифікувати цінності суспільства на основі розуміння місця предметної області у загальній системі знань, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.

4 Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1

Змістовий модуль 1

Тема 1. Університетська освіта в Україні

Форма занять: лекція, самостійна робота.

Обсяг аудиторного навантаження: 4 год.

Болонська декларація. Болонська система освіти. Історія Болонського процесу. Закони України «Про освіту» та «Про вищу освіту». Основні терміни та їх визначення. Рівні, ступені та кваліфікації вищої освіти. Документи про вищу освіту. Стандарти освіти. Планування і організація освітнього процесу.

Обсяг самостійної роботи здобувачів: 12 год.

Опрацювання Законів України «Про освіту» і «Про вищу освіту».

Тема 2. Організація освітнього процесу в університеті

Форма занять: лекція, самостійна робота.

Обсяг аудиторного навантаження: 3 год.

Історія і традиції університету. Організаційна структура університету: керівні органи; відділи; факультети; кафедри; наукові та навчальні лабораторії; бібліотека. Положення про організацію освітнього процесу в університеті. Форми навчання, форми освітнього процесу, види занять в університеті. Навчальний час здобувача. Управління освітнім процесом.

Обсяг самостійної роботи здобувачів: 12 год.

Опрацювання положень університету "Положення про організацію освітнього процесу" і "Положення про рейтингове оцінювання досягнень студентів".

Тема 3. Гроші. Вартість грошей у часі. Процентні й кредитні розрахунки

Форма занять: лекція, практичні заняття, самостійна робота.

Обсяг аудиторного навантаження: 8 год.

Гроші, функції грошей. Основні терміни і поняття обігу і накопичення грошей. Походження грошей. Види грошей, грошові агрегати. Грошова система, золотий і срібний стандарти. Історія грошей в Україні. Вартість грошей у часі. Процентна і дисконтна ставки. Схеми нарахування процентів. Системи простих і складних процентів. Нарощування і дисконтування грошових сум та анuitетів. Кредитні розрахунки.

Обсяг самостійної роботи здобувачів: 14 год.

Опрацювання матеріалу лекцій. Оформлення практичних робіт.

Тема 4. Підприємство. Фінансова діяльність підприємства

Форма занять: лекція, практичні заняття, самостійна робота.

Обсяг аудиторного навантаження: 8 год.

Підприємство як суб'єкт господарювання. Принципи та завдання підприємства. Класифікація підприємств. Організаційно-правова форма підприємств. Організаційна структура управління підприємством. Підрозділи підприємства. Фінансовий відділ і бухгалтерія. Напрями діяльності фінансового директора. Активи підприємства. Мета, головна мета і завдання діяльності підприємства. Прибуток підприємства. Операційний аналіз як ефективний засіб управління прибутком. Класифікація і диференціація витрат. Аналіз беззбитковості. Операційний важіль. Операційний ризик підприємства. Аналіз чутливості. Використання параметрів операційного аналізу для попереднього оцінювання ефективності бізнесу.

Обсяг самостійної роботи здобувачів: 14 год.

Опрацювання матеріалу лекцій. Оформлення практичних робіт.

Модульний контроль 1

Форма занять: виконання модульного тесту в аудиторії або дистанційно.

Обсяг аудиторного навантаження: 1 год.

Обсяг самостійної роботи здобувачів – 4 год.

Підготовка до модульного контролю.

Змістовий модуль 2. Управління діяльністю страхової організації

Тема 5. Капітал підприємства

Форма занять: лекція, практичні заняття, самостійна робота.

Обсяг аудиторного навантаження: 9 год.

Капітал підприємства: визначення та загальні характеристики. Систематизація видів капіталу. Кругообіг капіталу. Вартість капіталу та принципи її оцінювання. Фінансовий важіль. Ризики підприємства. Структура капіталу. Склад капіталу підприємства. Характеристики власного і залученого капіталу.

Обсяг самостійної роботи здобувачів: 16 год.

Опрацювання матеріалу лекцій. Оформлення практичних робіт.

Тема 6. Фінансовий облік. Фінансова звітність

Форма занять: лекція, практичні заняття, самостійна робота.

Обсяг аудиторного навантаження: 9 год.

Бухгалтерський облік. Принципи, види, метод та склад бухгалтерського обліку. Фінансовий облік та управлінський облік, їх порівняння. Стандарти бухгалтерського обліку. Міжнародні стандарти. Компоненти фінансової звітності. Баланс підприємства, структура балансу. Характеристика активів підприємства. Звіт про прибуток, його структура і характеристики. Баланс і звіт про прибуток

– система взаємозалежних показників. Грошовий потік підприємства. Звіт про рух грошових коштів, прямий і непрямий методи його побудови. Базис нарахувань і грошовий базис.

Обсяг самостійної роботи здобувачів: 15 год.

Опрацювання матеріалу лекцій. Оформлення практичних робіт.

Тема 7. Бізнес-планування

Форма занять: лекція, самостійна робота.

Обсяг аудиторного навантаження: 5 год.

Практична робота: "Управління фінансовою діяльністю страхової організації".

Мета бізнес-планування. Види бізнес-планів. Порядок складання бізнес-плану. Структура бізнес-плану. Дослідження ринку, маркетинговий план. Організаційний та інвестиційний плани. Виробничий план. Фінансовий план. Оцінка ризиків проекту. Презентація бізнес-плану.

Обсяг самостійної роботи здобувачів: 14 год.

Опрацювання матеріалу лекцій. Складання бізнес-планів.

Модульний контроль 2

Форма занять: виконання модульного тесту в аудиторії або дистанційно.

Обсяг аудиторного навантаження: 1 год.

Обсяг самостійної роботи здобувачів – 4 год.

Підготовка до модульного контролю.

5 Індивідуальні завдання

Контрольна робота

Напрямок роботи: бізнес-планування.

Обсяг самостійної роботи здобувачів – 12 год.

6 Методи навчання

Використовуються такі методи викладання дисципліни, як пояснювально-ілюстративний, проблемного викладання, дослідницький.

7 Методи контролю

За змістовими модулями 1 і 2 передбачено проведення модульних контролів у формі тесту з відкритою відповіддю.

Підсумковий контроль проводиться у вигляді заліку (усна співбесіда).

8 Критерії оцінювання та розподіл балів, які отримують здобувачі

8.1 Розподіл балів, що їх отримують студенти (кількісні критерії оцінювання)

Елемент навчальної роботи	Кількість балів за одне заняття (завдання)	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів
Модуль 1			
Змістовий модуль 1			
Робота на практичному занятті	0...1	4	0...4
Виконання і оформлення завдань практичного заняття	0...1	4	0...4
Захист завдань практичного заняття	0...2	4	0...8
Модульний контроль	0...28	1	0...28
Змістовий модуль 2			
Робота на практичному занятті	0...1	4	0...4
Виконання і оформлення завдань практичного заняття	0...1	4	0...4
Захист завдань практичного заняття	0...2	4	0...8
Модульний контроль	0...28	1	0...28
Індивідуальне завдання			
Виконання і захист контрольної роботи	0...12	1	0...12
Усього за семестр			0...100
Додаткові елементи навчальної роботи			
Виконання та захист додаткового індивідуального завдання	1...10	1	1...10
Доповідь на науковій конференції за тематикою дисципліни	1...15	1	1...15

Додаткові елементи навчальної роботи оцінюються і враховуються тільки тоді, коли за кожен елемент навчальної роботи, що входить до модулів 1 і 2, студент отримає не менше, ніж 60% від максимальної кількості балів.

Студент, який склав усі модульні й поточні контролі (його успішно атестовано за результатами всіх контролів, тобто він отримав підсумкову модульну оцінку 60 балів і вище), вважається таким, що склав семестровий контроль, і за його згодою атестується підсумковою модульною оцінкою як семестровою.

Студент, якого за результатами модульних і поточних контролів атестовано «незадовільно», зобов'язаний скласти семестровий контроль (залік). Студент допускається до складання семестрового контролю тільки тоді, коли він виконав усі завдання всіх практичних занять і контрольну роботу.

Семестровий контроль можуть складати студенти, які бажають підвищити підсумкову модульну оцінку. У цьому випадку зараховується кращий результат.

Під час складання заліку студент повинен відповісти на три запитання. Відповідь на кожне запитання оцінюється від нуля до 34 балів. Максимальна кількість балів за відповіді на запитання становить 100.

8.2 Якісні критерії оцінювання

Для того, щоб одержати позитивну оцінку, студент повинен:

а) знати:

- що таке Болонська система освіти;
- як діє система освіти в Україні;
- як організовано освітній процес в університеті;
- що таке гроші, які їх функції;
- основні співвідношення, що використовуються для нарощування і дисконтування грошових сум та ануїтетів;
- основні способи повернення кредиту;
- основні залежності аналізу беззбитковості;
- що таке ефект операційного важеля;
- як визначити вартість елементів та середньозважену вартість капіталу підприємства;
- які існують компоненти фінансової звітності;
- яка структура бізнес-плану;

б) уміти:

- визначати майбутню та поточну вартість грошових величин у часі;
- розраховувати поріг рентабельності та порогову кількість товару;
- визначати вартість основних елементів та середньозважену вартість капіталу;
- побудувати баланс, звіт про прибутки і збитки та звіт про рух грошових для найпростіших випадків.

8.3 Критерії оцінювання роботи студента протягом семестру

Задовільно (60-74). Виконати два модульні тести з оцінкою від 16 балів до 19 балів за кожен. Виконати всі завдання усіх практичних занять, отримавши сумарну оцінку за роботу на практичних заняттях, виконання і захист практичних завдань від 21 до 27 балів. Виконати контрольну роботу з підсумковою оцінкою від семи до дев'яти балів.

Добре (75-89). Виконати два модульні тести з оцінкою від 19 балів до 23 балів за кожен. Виконати і захистити всі завдання усіх практичних занять, отримавши сумарну оцінку за роботу на практичних заняттях, виконання і захист практичних завдань від 28 до 32 балів. Виконати і захистити контрольну роботу з підсумковою оцінкою від дев'яти до десяти балів.

Відмінно (90-100). Виконати два модульні тести з оцінкою не менше, ніж 23 бали за кожен. Виконати і захистити всі завдання усіх практичних занять, отримавши сумарну оцінку за роботу на практичних заняттях, виконання і захист практичних завдань не менш, ніж 32 бали. Виконати і захистити контрольну роботу з підсумковою оцінкою не менш, ніж 11 балів.

8.4 Критерії оцінювання за елементами навчальної роботи

Модульний тест з відкритою відповіддю складається з чотирнадцяти питань, на які потрібно відповісти коротко.

Відповідь на одне питання тесту оцінюється:

- двома балами, якщо відповідь повністю правильна;
- одним балом, якщо відповідь частково правильна;
- нулем балів, якщо відповідь неправильна або її немає.

Практичні завдання потрібно виконати, оформити у окремому зошиті і захистити.

Виконання і оформлення завдань практичного заняття оцінюється:

- одним балом, якщо виконано всі завдання, отримано правильні відповіді, зроблено правильні висновки, розрахунки акуратно оформлено;
- нулем балів, якщо виконано менше, ніж 60% завдань або не оформлено розрахунків.

Захист завдань практичного заняття оцінюється:

- двома балами, якщо студент може пояснити розв'язання задач, обґрунтувати застосування формул, а також знає основні теоретичні положення, на яких базується розв'язання задач.
- одним балом, якщо студент може пояснити розв'язання задач.
- нулем балів, якщо студент не може пояснити, як розв'язано задачу або виконано завдання.

Контрольну роботу потрібно виконати відповідно до завдання, оформити відповідно до вимог і захистити.

Виконання і оформлення контрольної роботи оцінюється від одного до семи балів, якщо:

- роботу виконано відповідно до завдання;
- структура бізнес-плану відповідає вимогам;
- роботу правильно оформлено.

Робота допускається до захисту, якщо її оцінено не менш, ніж п'ятьма балами.

Захист контрольної роботи оцінюється від одного до п'яти балів з урахуванням:

- часу доповіді (час не повинен перевищувати п'яти хвилин);
- уміння відобразити в доповіді сутність і особливості бізнес-плану, виділяючи основне і не заглиблюючись у другорядне.
- уміння узагальнювати і робити висновки;
- уміння відповідати на запитання правильно, коротко і точно.

Робота вважається виконаною, якщо її оцінено не менше, ніж сімома балами.

Шкали оцінювання: бальна і традиційна

Сума балів	Оцінка за традиційною шкалою	
	Іспит, диференційований залік	Залік
90 – 100	Відмінно	Зараховано
75 – 89	Добре	
60 – 74	Задовільно	
0 – 59	Незадовільно	Не зараховано

9 Політика навчального курсу

Відпрацювання пропущених занять відбувається відповідно до розкладу консультацій, за попереднім погодженням з викладачем. Питання, що стосуються академічної доброчесності, розглядає викладач або за процедурою, визначеною у Положенні про академічну доброчесність.

10 Методичне забезпечення

1. Вступ до фаху за спеціальністю "Фінанси" : навч. посіб. для студентів вузів : гриф МОН України [Електронний ресурс] / В. П. Божко ; М-во освіти і науки України, Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського "Харків. авіац. ін-т" . – 2-ге вид., перероб. та доп. - Харків. – Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського "Харків. авіац. ін-т", 2001. – 78 с. – 966-662-00-6 . – Режим доступу:

http://library.khai.edu/library/fulltexts/metod/Bozhko_Vstup_Do_Fakhu.pdf

2. Вступ до фаху за напрямом підготовки "Фінанси і кредит": навч. посіб. [Електронний ресурс] / В. П. Божко ; М-во освіти і науки України, Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського "Харків. авіац. ін-т". – Харків. – Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського "Харків. авіац. ін-т", 2014. – 84 с. – 978-966-662-341-9. – Режим доступу:

http://library.khai.edu/library/fulltexts/metod/Bogko_Vstup_Do_Fahu.pdf

3. Збірник задач з фінансового менеджменту [Електронний ресурс] / О. В. Дзюбенко, Н. Е. Хомякова. – Навч. посібник. – Харків: Нац. аерокосм. ун-т, «Харк. авіац. ін-т», 2005. – 79 с. – Режим доступу:

http://library.khai.edu/library/fulltexts/m2005/Zbirnik_zadach_z_finansovogo_menedzhmentu.pdf

Навчально-методичний комплекс (НМК) дисципліни знаходиться на хмарному ресурсі MEGA за посиланням:

<https://mega.nz/#F!q01EBaCR!9DUUCqQmeUsSC2K3q7LS5w>

Складові НМК такі:

- силабус дисципліни;
- матеріали до конспекту лекцій;
- нормативні документи;
- збірник задач;
- завдання та методичні рекомендації до виконання розрахункової роботи;
- перелік питань з дисципліни, розподілених за модулями і темами;
- план-графік вивчення дисципліни;
- навчальні посібники, першоджерела.

11 Рекомендована література

1. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. № 1556- VII.
2. Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 р. № 2145- VIII.
3. Вища освіта України і Болонський процес: Навчальний посібник / За редакцією В. Г. Кременя – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2004-384с.
4. Фінанси: вступ до фаху: Навчальний посібник / Внукова Н. М., Успенко В. І. – Харків: Бурун І.К., 2005 – 352с.
5. Момот Т. В. Вступ до спеціальності «Облік і аудит»: навч. посібник / Т.В.Момот, О.В.Харламова, Г.М. Бреславська; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва.-Х.: ХНАМГ, 2012. – 317 с.

13 Інформаційні ресурси

1. Студентська наукова бібліотека «Читалка». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://chitalka.info/menedzment_organizacij.html
2. Інституційний депозитарій ЖНАЕУ (наукові статті, автореферати дисертацій та дисертації, навчальні матеріали, студентські роботи, матеріали конференцій, патенти, комп'ютерні програми, статистичні матеріали, навчальні об'єкти, наукові звіти). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ir.znau.edu.ua/>
3. Болонський процес у фактах і документах (Сорбонна — Болонья — Саламанка — Прага — Берлін) / Упоряд.: М. Ф. Степко, Я. Я. Болюбаш, В. Д. Шинкарук та ін. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://aau.edu.ua/up/docs/bologna/bol_pr_in.pdf
4. Вища освіта України і Болонський процес: Навч. посіб. / Ред. В. Г. Кремень. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nayrok.com.ua/elknugu/183-vischa-osvta-ukrayini-bolonskiy-proces.html>